

wpł. 20.01.2025

INSPEKTOR

mgr Mariusz Musarczyk

UCHWAŁA NR / /2023

RADY MIEJSKIEJ W SUCHEDNIOWIE

z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na lata 2023-2026

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz.40); w zw. z art. 4¹ ust.1, ust. 2, ust. 2a i ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 1119, Dz. U.2022 poz. 24, 2469, 218, 1700, 185) oraz art. 10 ust. 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U z 2020 r. poz. 2050, Dz. U. 2021 poz. 2469, Dz. U. 2022 poz. 763, 764, 1700, 73, 1855) Rada Miejska w Suchedniowie uchwała, co następuje :

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na lata 2023 – 2026, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Ramowy Plan Finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na rok 2023, stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały. Ramowe Plany Finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na rok 2024, 2025 oraz 2026 zostaną uchwalone w drodze odrębnych uchwał Rady Miejskiej w Suchedniowie, po uchwaleniu budżetu na dany rok.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Suchedniów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

KL-639

RADCA PRAWNY
Radosław Gąska

PRZEWODNICZĄCA
Gminnej Komisji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych w Suchedniowie

Jolanta Łutczyk

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 1119 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, natomiast art.10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) nakłada na gminę obowiązek przeciwdziałania narkomanii. Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego przez Radę Gminy. Programy są kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Suchedniów z lat poprzednich. Określają one lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania środków psychoaktywnych oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. Program adresowany jest do całej społeczności mieszkańców Gminy Suchedniów, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, dzieci i młodzieży, a także osób zajmujących się zawodowo problemami alkoholowymi i narkomanii. Głównym zadaniem wynikającym z programu jest stworzenie warunków służących zmniejszaniu szkód społecznych i ekonomicznych związanych z nadużywaniem alkoholu, a także zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu uzależnionych i współuzależnionych mieszkańców Gminy Suchedniów.

Na realizację zadań przeznaczone są środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na rok 2023 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

W związku z powyższym podjęcie uchwały należy uznać za zasadne.

BURMISTRZ MIASTA I GMINY

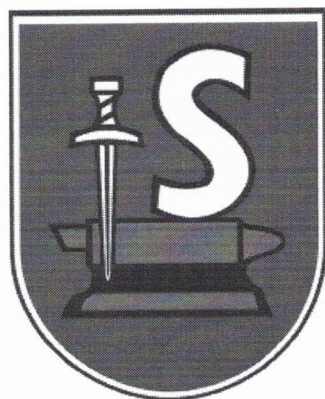
mgr inż. Cezary Błach

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .../... /2023

Rady Miejskiej w Suchedniowie

z dnia ... stycznia 2023 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Suchedniów
na lata 2023-2026**

WSTĘP

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹ uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. W w/w krajach od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji – ok. 50 mln ludzi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to według analiz OECD na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. To odpowiada mniej więcej 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku 15 lat i więcej. Co najmniej raz w miesiącu upija się 35% dorosłych - oznacza to, że na jedną "okazję" wypijamy ponad 80% butelki wina lub 1,5 litra piwa. W rozróżnieniu na płeć - mężczyźni w naszym kraju spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety o 62% częściej upijają się (w miesiącu), jeśli mają wyższe wykształcenie. Jeżeli zaś chodzi o młodzież, 17% chłopców i 21% dziewcząt w wieku 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol. Autorzy raportu podkreślają, że dzieci, które nigdy nie były pijane, mają o 42% większe szanse na dobre wyniki w szkole.

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną zbadano także wiosną 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Audytoryjne badania ankietowe zrealizowano na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe są w naszym kraju najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto/szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przynajmniej

¹ Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu, Monika Mikołajska, 20.05.2021r., <https://www.medonet.pl/narodowy-test-zdrowia-polakow/zyj-zdrowiej,picie-alkoholu-jakwypadaja-polacy--nowy-raport-oecd,artykul,90827573.html> (data dostępu: 20.10.2022).

się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodziej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodziej i 43,4% uczniów starszy².

Ponadto, jak wynika z najnowszego sondażu przeprowadzonego w czerwcu 2021 roku przez Centrum Badawczo-Rozwojowe BioStat® 22,9% Polaków deklaruje, że ograniczyło lub całkowicie zrezygnowało ze spożywania alkoholu podczas pandemii COVID-19. Równocześnie jednak do picia alkoholu w większych ilościach przyznaje się 10,9% uczestników sondażu. Zmian w zachowaniu dotyczącym picia alkoholu nie zauważyło 48,6% respondentów, natomiast 17,6% nie pije wcale³.

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM–V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Nieformalnie zaś za uzależnienie behawioralne należy uznać szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, fonoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm siecioholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Współczesna wiedza o problematyce uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na lata 2023-2026,

² J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020.

³ https://www.biostat.com.pl/zwyczaje_prozdrowotne_polakow_podczas_covid_19.php (data dostępu: 20.10.2022).

określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki, jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Istotnym elementem niniejszego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te działania ujęto w niniejszym dokumencie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na lata 2023-2026 jest kontynuacją zadań realizowanych w roku ubiegłym. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Określa plan działań w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem, a także często skorelowaną z nim przemocą w rodzinach. Warto podkreślić, iż uzależnienie od alkoholu czy narkotyków jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

UZALEŻNIENIA- ZARYS PROBLEMU

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym, lub też w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie, jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat.

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

- makrospołecznych- podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym;
- mikrospołecznych- uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

- indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;
- ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, lecznictwa odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania, to uzależnienie od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki, dopalacze. Z uzależnieniami tymi wiążą się zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowią one problem socjalny i przyczyniają się do występowania zjawisk patologii społecznych. Alkoholizm czy narkomania są ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Uzależnienie nie jest jednak jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane jako szkodliwe i niepożądane, a spowodowane używaniem np. alkoholu lub narkotyków.

Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźną chorobą.

Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jeszcze zanim te wystąpią, jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona przede wszystkim w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności.

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka uzależnień polega na:

- ✓ eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych,
- ✓ lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych (stanowiących zagrożenie dla prawidłowego rozwoju lub funkcjonowania społecznego) i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające

prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁴. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania (i ewaluacji) skutecznych programów i strategii profilaktycznych.

Samorząd lokalny dysponując największą wiedzą o problemach swoich społeczności, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina, na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z problemami uzależnień występującymi w jej społeczności i podejmować zorganizowane, samodzielne działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), zwana dalej ustawą. Zgodnie z ustawą „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4¹ ust.1 ustawy). W szczególności ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz

⁴ http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (data dostępu: 20.10.2022).

dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu Burmistrz może powołać pełnomocnika. Program ten sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Natomiast zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.) do zadań własnych gminy należy także przeciwdziałanie narkomanii (art. 10 ustawy). Ustawodawca wskazał w szczególności następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań, jest prowadzona w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program opiera się na także na następujących aktach prawnych, m.in.:

- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ✓ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- ✓ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- ✓ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ✓ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Suchedniów.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY SUCHEDNIÓW

Skala zjawiska na terenie Gminy Suchedniów

Gmina Suchedniów to gmina miejsko- wiejska położona w północnej części województwa świętokrzyskiego, na Płaskowyżu Suchedniowskim. Jest jedną z pięciu gmin powiatu skarżyskiego. Powierzchnia gminy wynosi 7 495 ha, co stanowi 0,64% województwa świętokrzyskiego oraz 18,98% powierzchni powiatu skarżyskiego. Największy udział w powierzchni gminy stanowią grunty leśne 4 859 ha (64,85%), powierzchnia gruntów ornych wynosi 1 270 ha (16,95%), natomiast pozostałe grunty i nieużytki zajmują 513 ha (6,85%).

Miasto i Gminę Suchedniów zamieszkuje 9 756 osób, w tym miasto 7 993. Na dzień 31 grudnia 2021 roku, w stosunku do porównywalnego okresu roku 2020 zmniejszyła się liczba mieszkańców Gminy o 241 osób (w tym: miasto 216 osób, gmina 25 osób). W ciągu 5 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 97 osób, przy czym największy spadek nastąpił w roku 2021.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku – Kamiennej zarejestrowanych było 545 osób bezrobotnych, w tym 247 kobiet. Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu gminy Suchedniów w powiecie skarżyskim stanowi 14,10%.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie podejmuje całą działalność organizatorską w zakresie pomocy społecznej, w szczególności odpowiada za:

1. diagnozowanie i ocenę potrzeb jednostki, grup lub środowisk wymagających interwencji socjalnej,
2. organizowanie i udzielanie świadczeń pomocy społecznej (pieniężnych, w naturze lub w usługach),
3. organizowanie działalności w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych,
4. współpracę (z właściwymi podmiotami) w sprawach rozpoznania i organizacji zaspokojenia potrzeb osób wymagających pomocy,

5. współpracę i koordynację działań na rzecz zaspokojenia potrzeb osób wymagających opieki i pomocy, prowadzonych przez inne organizacje bądź stowarzyszenia (w tym współpracę z pedagogami szkolnymi).

Celem działalności Ośrodka jest zapewnienie ludności zamieszkałej na obszarze jego działania wszechstronnej pomocy socjalnej poprzez:

- ✓ umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- ✓ wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- ✓ zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suchedniowie działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany przez Radę Miasta w Suchedniowie.

W 2021 roku Komisja podejmowała działania zmierzające do orzekania wobec osób uzależnionych o obowiązku leczenia odwykowego oraz pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie. Przyjęto 24 zgłoszenia o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Łącznie wezwano 70 osób, w tym członków rodzin osób nadużywających alkohol (w 2020 r. wezwano 69 osób). Przeprowadzono z nimi rozmowy motywujące do leczenia, udzielano porad dotyczących możliwości podjęcia leczenia.

W czasie spotkań z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz współuzależnionymi członkami ich rodzin, zalecano korzystanie z porad terapeuty uzależnień w miejscowym Punkcie Konsultacyjnym oraz porad psychologa w miejscowym Punkcie Interwencji Kryzysowej. W 2021 r. w miejscowym Punkcie Konsultacyjnym z porad terapeuty uzależnień korzystało 5 osób podczas 27 spotkań (w 2020 r. korzystały 3 osoby podczas 33 spotkań). Udzielano informacji o możliwościach podjęcia profesjonalnej terapii w Poradni Leczenia Uzależnień w Skarżysku - Kamiennej i Kielcach, kierowano do Punktu Interwencji Kryzysowej

dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, kilka osób podjęło profesjonalną terapię. Osobom zgłaszającym się do Punktu przekazywano wiedzę o chorobie alkoholowej lub współuzależnieniu, konsekwencjach wynikających z nadużywania alkoholu oraz udzielano wskazówek jak radzić sobie z głodem alkoholowym oraz jak unikać sytuacji zagrażających utrzymaniu abstynencji.

Z porad psychologa w Punkcie Interwencji Kryzysowej korzystało 30 osób podczas 100 spotkań (w 2020 r. 18 osób podczas 41 spotkań), zgłaszane problemy dotyczyły problemów wychowawczych, uzależnienia, współuzależnienia, DDA, choroby psychicznej, przemocy, problemów w relacjach, problemów emocjonalnych, myśli samobójczych, depresyjnych zaburzeń. Wobec zgłaszanych problemów udzielono wsparcia, klaryfikacji problemu, psychoedukacji na temat przemocy, uzależnienia od alkoholu, radzenia sobie z emocjami, konstruktywnej komunikacji. Udzielano informacji o możliwości profesjonalnej terapii, motywowano do podjęcia terapii w specjalistycznych ośrodkach.

Po przeprowadzonych rozmowach motywujących spośród wezwanych, dobrowolne leczenie zadeklarowało 9 osób (w 2020 r.- 2 osoby), które zgłosiły się do Ośrodka Terapii Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnienia w Skarżysku - Kamiennej lub innego Ośrodka na terenie województwa świętokrzyskiego i podjęło terapię, natomiast 2 osoby (w 2020 r. – 1 osoba) dobrowolnie podjęły leczenie w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy.

Do Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej skierowano 2 wnioski (w 2020 r.- 5 wniosków) o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. W czasie posiedzeń GKRPA przeprowadzono na miejscu 2 badania psychiatryczno – psychologiczne (w 2020 r.- 1 badanie) przez biegłych sądowych, w celu wydania pisemnej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego do odbycia leczenia. Na każdym posiedzeniu Komisji, a także w ramach stałej współpracy z innymi instytucjami i organizacjami prowadzono działania polegające na zapobieganiu lub minimalizowaniu skutków nieodpowiedzialnych zachowań osób nadużywających alkoholu: informowano o możliwości bezpłatnych porad prawnych, kierowano na konsultację psychologiczną osób będących ofiarami przemocy; rozmawiano również ze sprawcami przemocy, gdzie została uruchomiona procedura „Niebieskiej Karty”.

W 2021 r. przeprowadzano również kontrole w zakresie monitoringu sprzedaży napojów alkoholowych, porządku publicznego wokół miejsc sprzedaży, ustawowego zakazu reklamowania alkoholu i jego sprzedaży osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz zgodności prowadzonej sprzedaży z aktualnymi zasadami ich sprzedaży, łącznie skontrolowano 16 punktów (w 2020 r.- 6 punktów) i wydano pozytywne opinie na wydanie zezwoleń

na sprzedaż napojów alkoholowych. Kontrolujący szczególnie uczulali sprzedawców na zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Członkowie Komisji ściśle współpracowali z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Suchedniowie, pedagogami szkolnymi, Policją, Sądem i Prokuraturą Rejonową, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej oraz Poradnią Leczenia Uzależnień w Skarżysku - Kamiennej.

Nadużywanie/ uzależnienie od alkoholu jednego z członków rodziny sprzyja także pojawieniu się przemocy w tej rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu gminnym. Zespół jest tworzony przez osoby reprezentujące różne instytucje, które zajmują się rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinach, poprzez wykorzystanie zasobów będących w ich dyspozycji. Zadaniem ZI jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów, które uczestniczą w przeciwdziałaniu przemocy na obszarze danej gminy. Ponadto Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie umożliwia tworzenie grup roboczych, zajmujących się indywidualnymi przypadkami występowania przemocy domowej.

Tabela 1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2021.

	2020 rok	2021 rok
Liczba odbytych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12
Liczba utworzonych grup roboczych	16	8
Liczba posiedzeń grup roboczych	72	51

Procedura "Niebieskie Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W 2021 roku procedurą „Niebieska karta” objętych było 11 rodzin (w 2020 r.- 16 rodzin).

Gmina Suchedniów realizuje zadania oświatowe wynikające z ustawy o systemie oświaty i rozporządzeń wykonawczych poprzez zabezpieczenie działalności przedszkola i szkół podstawowych, dla których jest organem prowadzącym.

Publiczne placówki oświatowe na terenie Gminy Suchedniów:

- ✓ Przedszkole Samorządowe im. Jana Pawła II w Suchedniowie;
- ✓ Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 im. Emilii Peck w Suchedniowie;
- ✓ Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 3 im. Stefana Żeromskiego w Suchedniowie;
- ✓ Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wandy Łyczkowskiej w Ostojowie oraz niepubliczna placówka: Dwujęzyczne Niepubliczne Przedszkole „PLANETA DZIECKA” w Suchedniowie.

Na terenie gminy Suchedniów działalność prowadzą również:

- Suchedniowski Ośrodek Kultury „KUŹNICA”;
- Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suchedniowie.
- Zespół Szkół Korpusu Kadetów prowadzony przez Fundację św. Marcina Patria et Misericordia

Diagnoza uzależnień w środowisku lokalnym- wyniki badań ankietowych

Poniższe dane odnoszą się do Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Suchedniów przeprowadzonej w drugiej połowie 2022 r. Badanie przeprowadzono za pomocą badań ankietowych wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowisko:

- dorośli mieszkańcy
- sprzedawcy napojów alkoholowych
- dzieci i młodzież szkolna

1. Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców:

- ✓ Mieszkańcy gminy Suchedniów za najbardziej istotny problem uznali uzależnienie od papierosów. Natomiast najmniej istotnymi problemami w opinii ankietowanych są uzależnienia behawioralne oraz uzależnienie od narkotyków/ dopalaczy.
- ✓ W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Suchedniów również zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. Największy odsetek respondentów- 52% przyznaje, że pierwszy raz pili alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Kolejno, 48% wskazało, że inicjacja alkoholowa miała miejsce,

gdy byli już pełnoletni. Do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się 44% badanych, kilka razy w miesiącu- 37%, raz w tygodniu- 13%, kilka razy w tygodniu- 5% oraz codziennie- 1%. Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że około 1/5 mieszkańców dość często spożywa alkohol- 19% wskazało, że pije go kilka razy w tygodniu lub częściej. Żaden z ankietowanych nie zadeklarował abstynencji. Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu- 53%. Poza tym, respondenci przyznali, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 40% oraz 5-6 porcji alkoholu- 7%. Wobec tego należy uznać, że większość mieszkańców nie spożywa jednorazowo znacznych ilości alkoholu. Co ważne, żaden z badanych nie wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu.

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań, 48% respondentów pali regularnie papierosy, a 43% pali regularnie e-papierosy. Pozostałe 9% pali okazjnie papierosy lub e-papierosy. Wobec tego należy uznać, że palenie wyrobów papierosowych jest wśród dorosłych mieszkańców popularnym nałogiem. Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, to 67% respondentów przyznało, że pierwszy raz zapalili papierosa w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Poza tym, 33% deklaruje, że inicjacja nikotynowa miała miejsce, gdy byli już pełnoletni.
- ✓ Wszyscy ankietowani z gminy Suchedniów twierdzą, że znają osobiście lub też ze słyszenia osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Dodatkowo, 100% mieszkańców wskazało, że nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.
- ✓ Wszyscy respondenci wskazali, że nie grali nigdy w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker).
- ✓ Wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że nie mają trudności w kontrolowaniu zachowań jedzeniowych.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań zdecydowana większość mieszkańców- 96% nie dostrzega potrzeby realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Badani, którzy widzą potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień wskazywali, że najbardziej istotne jest organizowanie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień, prowadzenie ogólnopolskich kampanii profilaktycznych oraz pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią.
- ✓ Zdaniem 13% ankietowanych istnieje potrzeba zwiększenia liczby dyżurów specjalistów w poradni uzależnień.

- ✓ Wszyscy ankietowani z gminy Suchedniów odpowiedzieli, że nie mają w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie.

2. Wyniki badań przeprowadzonych wśród sprzedawców punktów sprzedaży alkoholu.

- ✓ Ponad połowa sprzedawców (łącznie 62%) wskazała, że zdecydowanie lub raczej nie zgadza się, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Tym samym, 38% ankietowanych raczej zgadza się z powyższym stwierdzeniem. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości większości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.
- ✓ Większość badanych- 90% uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczony, czy też kontrolowany.
- ✓ Łącznie 38,1% sprzedawców zdecydowanie lub raczej zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.
- ✓ Łącznie 95% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.
- ✓ Wszyscy ankietowani uważają, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.
- ✓ Wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że prowadzenie samochodu nawet po niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne.
- ✓ 100% badanych uważa, że kobiety w ciąży nie mogą bezpiecznie pić nawet niewielkich ilości alkoholu.
- ✓ 100% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Suchedniów uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.
- ✓ Łącznie 95% badanych uważa, że w ich okolicy nie znajduje się zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- ✓ Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Suchedniów deklarują najczęściej, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w roku (52%). Kolejno respondenci wskazali, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w miesiącu (48%). Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie nie stanowią nagminnego problemu.
- ✓ Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w gminie Suchedniów wydaje się nie być zauważalnym problemem- 71% badanych stwierdziło, że takie przypadki zdarzają się kilka razy w roku, a 24%, że kilka razy w miesiącu. Pozostałe 5% deklaruje, że takie sytuacje nie mają miejsca.

- ✓ 10% sprzedawców wskazało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy w obrębie sklepu, w którym pracuje doszło do nieprzyjemnych zjść związanych ze spożywaniem alkoholu. Aczkolwiek, w żadnym z przypadków nie istniała potrzeba wezwania Policji w celu interwencji.
- ✓ Jeżeli chodzi o sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej, to 100% sprzedawców z gminy Suchedniów deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że jest niepełnoletnia. W przypadku wątpliwości, co do wieku, 19% badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a 81% robi to często. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.
- ✓ Łącznie 100% badanych oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Suchedniów raczej lub bardzo dobrze.

3. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- ✓ Uczniowie w gminie Suchedniów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmocnienie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z osobami znaczącymi.
- ✓ 13% uczniów klas 4-6, 43,8% uczniów klas 7-8 oraz aż 72% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Uczniowie ze szkół podstawowych najczęściej wskazywali na imprezy i dyskoteki (SP 4-6- 59%, SP 7-8- 43%, SPP- 62%). Natomiast uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zaznaczali zazwyczaj imprezy/dyskoteki (SP 4-6- 35%, SP 7-8- 14%, SPP- 69%) oraz dom (SP 4-6- 41%, SP 7-8- 9%, SPP- 69%). Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol uczniowie ze szkół podstawowych wskazywali zazwyczaj na chęć zaimponowania innym (SP 4-6- 37%, SP 7-8- 44%, SPP- 22%). Z kolei uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zaznaczali najczęściej, że ich koledzy/koleżanki piją alkohol, aby lepiej się bawić/ wyluzować (SP 4-6- 21%, SP 7-8- 29%, SPP- 56%). Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania alkoholu przez rówieśników, ankietowani ze szkół podstawowych odpowiadali najczęściej, że kupują go im starsi koledzy (SP 4-6- 27%, SP 7-8- 43%, SPP- 17%), a także, że nie wiedzą skąd go biorą (SP 4-6- 41%, SP 7-8- 40%, SPP- 17%). Natomiast uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zaznaczali zazwyczaj, że ich koledzy/ koleżanki kupują go sobie sami (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 15%, SPP- 72%). Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 7% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów

ze szkół ponadpodstawowych. Picie alkoholu co najmniej raz w miesiącu deklaruje 2% uczniów klas 4-8 oraz 39% uczniów szkół ponadpodstawowych. Z kolei co najmniej raz w tygodniu spożywa alkohol 2% uczniów klas 4-6, 2,5% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Pozostałe 89% uczniów klas 4-6, 92,5% uczniów klas 7-8 i 39% uczniów szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że nigdy dotąd nie spożywało alkoholu. Jeżeli chodzi o to ile razy badani pili napoje alkoholowe, to uczniowie ze szkół podstawowych odpowiadali najczęściej, że robili to dotąd 1-2 razy (SP 4-6- 18,3%, SP 7-8- 17,5%, SPP- 0%). Aczkolwiek, część ankietowanych, zwłaszcza uczniów ze szkół ponadpodstawowych piło już alkohol wielokrotnie. Co więcej, pewien odsetek badanych wprowadził się już w stan upojenia alkoholowego. Respondenci ze szkół podstawowych deklarowali najczęściej, że upili się dotąd 1- 2 razy w życiu (SP 4-6- 6%, SP 7-8- 4%, SPP- 16,7%). Znaczny niepokój budzi, iż badani ze szkół ponadpodstawowych, a także niewielki odsetek uczniów ze szkół podstawowych przyznawał, że wprowadzili się w stan upojenia alkoholowego już nawet 40 razy i więcej (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 3%, SPP- 22,2%). Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie ze szkół podstawowych najczęściej sięgają po piwo (SP 4-6- 16%, SP 7-8- 16%, SPP- 44%), natomiast uczniowie ze szkół ponadpodstawowych wybierają wódkę (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 5%, SPP- 50%). Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu oraz wieku inicjacji alkoholowej ważne jest także to, z jakich powodów młodzi ludzie sięgają po alkohol. Jeżeli chodzi o najmłodszych uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową wśród przyczyn picia alkoholu wskazywali najczęściej ciekawość (SP 4-6: 7%), a także, że nudę (SP 4-6: 7%). Natomiast starsi uczniowie ze szkół podstawowych deklarowali zazwyczaj, że piją alkohol z ciekawości (SP 7-8- 5%) oraz dlatego, że lubią jego smak (SP 7-8- 5%). Z kolei badani ze szkół ponadpodstawowych odpowiadali wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe zaznaczali najczęściej picie dla towarzystwa (SPP- 44%), dlatego, że lubią jego smak (SPP- 33%) oraz chęć lepszej zabawy (SPP- 22%).

- ✓ Znaczny odsetek uczniów wskazał, że ich rówieśnicy palą papierosy- SP 4-6- 24%, SP 7-8- 55%, SPP- 72%. Aczkolwiek 39% młodszych i 31% starszych uczniów ze szkół podstawowych oraz 17% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że nie wie czy osoby w ich wieku palą papierosy. Pozostałe 37% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. Inicjację nikotynową ma za sobą 10% uczniów klas

4-6, z czego 6% paliło papierosy tylko raz, 2% pali je od czasu do czasu, a 2% sięga po nie regularnie. Jeżeli chodzi o uczniów z klas 7-8, to do palenia papierosów przyznaje się 14%, z czego 7,5% spróbowało ich tylko raz, 4% pali je od czasu do czasu, a 2,5% pali regularnie. W przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych palenie papierosów deklaruje 50%, z czego 16,7% sięgnęło po nie tylko raz, 27,8% pali papierosy od czasu do czasu, a 5,6% pali je regularnie. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego: SP 4-6- 30,8%, SP 7-8-36,4%, SPP- 56%.

- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 9,5% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 oraz 50% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Uczniowie zapytani o przyszłość odpowiadali zazwyczaj, że nie chcieliby spróbować narkotyków (SP 4-6- 78%, SP 7-8-82,5%, SPP- 66,7%). Jednakże 6% uczniów klas 4-6 oraz 5,6% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że chciałoby ich spróbować, a 15% uczniów klas 4-6, 15% uczniów klas 7-8 i 11,1% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że nie wie, czy w przyszłości sięgnie po narkotyki. Do zażywania narkotyków przyznało się 10% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Badani, którzy mają za sobą inicjację narkotykową odpowiadali, że narkotyki lub dopalacze zażywali w: na terenie szkoły (SP 4-6- 23%, SP 7-8- 75%, SPP- 100%), podczas wycieczki szkolnej (SP 4-6- 38%, SP 7-8- 50%, SPP- 100%), pod sklepem (SP 4-6- 46%, SP 7-8- 25%, SPP- 100%), w domu (SP 4-6- 15%, SP 7-8- 50%, SPP- 50%), w barze/ klubie (SP 4-6- 38%, SP 7-8- 50%) oraz w innym miejscu niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 69%, SP 7-8- 50%). Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych, to uczniowie ze szkół podstawowych, którzy próbowali już narkotyków/ dopalaczy odpowiadali najczęściej, że nie wiedzą skąd je wzięli (SP 4-6- 62%, SP 7-8- 50%). Badani z klas 4-6 wskazywali także, że narkotyki/ dopalacze dostali od rodzeństwa (SP 4-6- 15%) lub od kolegi/ koleżanki (SP 4-6- 15%), czy też od jednego z rodziców (SP 4-6- 8%). Natomiast uczniowie z klas 7-8 zaznaczali również, że owe substancje psychoaktywne kupili od kogoś znanego ze słyszenia (SP 7-8- 25%), a także dostali od jednego z rodziców (SP 7-8- 25%). Z kolei uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zaznaczali, że narkotyki/ dopalacze brali wspólnie w grupie przyjaciół (SPP- 50%), czy też dostali je od obcej osoby (SPP- 50%). Badani w większości nie wiedzą, czy pozyskanie owych

środków psychoaktywnych byłoby w ich otoczeniu łatwe, czy też trudne: SP 4-6- 68%, SP 7-8- 69%, SPP- 56%. Jednakże, 11% uczniów klas 4-6, 16% uczniów klas 7-8 i 44% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że byłoby to łatwe. Pozostali ankietowani odpowiedzieli, że pozyskanie narkotyków/ dopalaczy w ich środowisku lokalnym byłoby trudne: SP 4-6- 21%, SP 7-8- 15%. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości nie znają miejsc, w których można je kupić: SP 4-6 – 80%; SP 7-8 – 88%, SPP- 72%. Aczkolwiek, niektórzy uczniowie wskazywali, że można je kupić na ich osiedlu (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 10%, SPP- 11%), w szkole i w okolicy (SP 4-6 – 5%; SP 7-8 – 3%, SPP- 11%), na dyskotecze (SP 4-6 – 6%; SP 7-8 – 1%), na boisku sportowym (SP 4-6 – 3%; SP 7-8 – 1%, SPP- 17%) oraz w innych miejscach (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 10%, SPP- 22%). Jeżeli chodzi o źródła wiedzy dotyczącej narkotyków i dopalaczy, uczniowie deklarowali najczęściej, że czerpią ją z telewizji/ Internetu (SP 4-6- 40%, SP 7-8- 45%, SPP- 22%). Kolejne źródła informacji to szkoła (SP 4-6- 18%, SP 7-8- 29%, SPP- 22%), znajomi (SP 4-6- 15%, SP 7-8- 18%, SPP- 17%), inne źródła niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 10%, SP 7-8- 11%, SPP- 17%) oraz rodzina (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 8%, SPP- 16%). Część uczniów deklaruje jednak, że nie posiada wiedzy na temat narkotyków/ dopalaczy (SP 4-6- 43%, SP 7-8- 36%, SPP- 56%). Większość badanych odbyła już z kimś rozmowę na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy (SP 4-6- 63%, SP 7-8- 81%, SPP- 83%). Osobami, z którymi dzieci i młodzież najczęściej podejmują ten temat są rodzice (SP 4-6- 43%, SP 7-8- 44%, SPP- 61%) oraz nauczyciele (SP 4-6- 23%, SP 7-8- 50%, SPP- 67%).

- ✓ W sytuacji doświadczania problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami uczniowie odpowiadali najczęściej, że zwróciliby się po pomoc do rodziców (SP 4-6- 54%, SP 7-8- 46%, SPP- 44%). Na kolejnym miejscu badani umieścili kolegów (SP 4-6- 4%, SP 7-8- 11%, SPP- 6%). Relatywnie wysoki odsetek odpowiedział, że nie wie do kogo zwróciłby się pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami: SP 4-6- 24%, SP 7-8- 25% SPP- 39%.
- ✓ Badani wskazywali zazwyczaj, że korzystają z komputera do 2 (SP 4-6 – 24,6%; SP 7-8 – 21%, SPP- 11%), czy też do 4 godzin dziennie (SP 4-6 – 17,5%; SP 7-8 – 19%, SPP- 17%). Poza tym, uczniowie korzystają z komputera kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 19,1%; SP 7-8 – 10%, SPP- 6%). Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 4 (SP 4-6 – 13,5%;

SP 7-8 – 12,5%, SPP- 22%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 11,1%; SP 7-8 – 17,5%, SPP- 22%). Pozostałe 14,3% uczniów z klas 4-6, 20% uczniów z klas 7-8 oraz 22% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że nie korzysta z komputera. Najbardziej popularnymi formami okazują się być oglądanie filmów (SP 4-6 – 49%; SP 7-8 – 50%, SPP- 83%), kontakt ze znajomymi (SP 4-6 – 49%; SP 7-8 – 54%, SPP- 78%), słuchanie muzyki (SP 4-6 – 39%; SP 7-8 – 64%, SPP- 72%), granie w gry online (SP 4-6 – 66%; SP 7-8 – 65%, SPP- 50%) oraz nauka (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 33%, SPP- 56%). Nieco mniej czasu spędzanego przed komputerem dzieci i młodzież poświęcają na robienie zakupów online (SP 4-6- 14%, SP 7-8 – 28%, SPP- 61%), poznawanie nowych osób (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 16%, SPP- 17%), prowadzenie bloga lub własnej strony (SP 4-6- 6%, SP 7-8 – 3%, SPP- 17%) oraz inne (SP 4-6 – 22%; SP 7-8 – 18%, SPP- 6%). Łącznie 77% uczniów klas 4-6 oraz 61% uczniów klas 7-8, a także 77,8% uczniów SPP deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 24%, SPP- 16,7%). Jednocześnie 8% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 i 5,6% uczniów ze szkół ponadpodstawowych stwierdziło, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie. Jak wynika z przeprowadzonych badań, część uczniów podejmowało już próby ograniczenia czasu poświęcanego na korzystanie z Internetu: SP 4-6- 44%; SP 7-8- 51,2%, SPP- 33,3%, z czego 17% młodszych, 17,5% starszych oraz 5,6% najstarszych ankietowanych przyznaje, że nie przyniosło to żadnego skutku. Uczniowie wskazywali najczęściej, że korzystają z komputera w domu: SP 4-6- 88,9%, SP 7-8- 91%, SPP- 72%, a zatem czas spędzony przed tym urządzeniem i sposób jego wykorzystania może podlegać kontroli ze strony rodziców badanych.

- ✓ Uczniowie w gminie Suchedniów w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze. Jednakże, 21,4% uczniów klas 4-6, 20% uczniów klas 7-8, a także 44% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że grało już w tego rodzaju gry. Ponadto, 14,2% młodszych, 10% starszych i 33% najstarszych badanych grało w gry internetowe na pieniądze kilka i więcej razy. Jeżeli chodzi o konkursy organizowane przez gazety czy operatorów telefonicznych, które polegają na wysyłaniu płatnych sms-ów, to są one mniej popularne wśród uczniów niż gry na automatach. Doświadczenia z tego typu „rozrywką” ma 16,7% uczniów klas 4-6, 17,5% uczniów klas 7-8 oraz 6% uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Poza tym,

dość znaczny odsetek ankietowanych grał już w gry na automatach: SP 4-6- 55%, SP 7-8- 57,5%, SPP- 33%. Udział z zakładach bukmacherskich brało udział 14% młodszych, 19% starszych oraz 28% najstarszych badanych uczniów. Jak wynika z powyższego gry hazardowe są dość popularne wśród uczniów z gminy Suchedniów. Największą popularność wśród ankietowanych ze szkół podstawowych mają gry na automatach, natomiast wśród respondentów ze szkół ponadpodstawowych- internetowe gry na pieniądze.

4. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach- ESPAD. Porównanie wyników wybranych zagadnień.

- W badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszej diagnozy w roku 2022 zbadano kwestionariuszem ankiety ESPAD (wybrane zagadnienia) uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie gminy Suchedniów. Otrzymane wyniki porównano z wynikami ostatniego badania ogólnopolskiego ESPAD- u, przeprowadzonego w 2019 r. Wyniki badań:
- ✓ W czasie całego życia jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 61,5% uczniów z gminy Suchedniów i 50% uczniów w badaniu ogólnopolskim. Należy odróżnić uczniów, których doświadczenia z paleniem są incydentalne od tych, którzy podejmowali próby kilkakrotnie. Wśród uczniów, którzy podejmowali próby palenia można wyróżnić odsetek osób, które paliły 40 razy lub więcej. Odsetek ten liczy 38,5% uczniów z SPP Suchedniów i 16% uczniów z SPP PL. Frakcje osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu liczą 15,4% uczniów z SPP Suchedniów i 20% uczniów z SPP PL. W czasie ostatnich 30 dni paliło 23% uczniów z SPP Suchedniów oraz 23% uczniów z SPP PL. Wśród nich, można również odnotować znaczne zróżnicowanie pod względem nasilenia palenia. Uczniowie z gminy Suchedniów w ciągu całego życia palili częściej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski. Natomiast jeśli chodzi o 30 dni przed badaniem, to papierosy palił taki sam odsetek ankietowanych ze szkół ponadpodstawowych w gminie Suchedniów, co w próbie ogólnopolskiej. Używanie e-papierosów w porównaniu z paleniem papierosów tradycyjnych okazało się nieco mniej rozpowszechnione wśród badanej młodzieży z gminy Suchedniów i nieco bardziej rozpowszechnione wśród uczniów z próby ogólnopolskiej.
- ✓ Próby picia ma za sobą 69% uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie gminy Suchedniów oraz 80% uczniów z próby ogólnopolskiej. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 62% uczniów z SPP Suchedniów

i 68% uczniów z SPP PL. Za wskaźnik względnie częstego używania alkoholu przyjęto picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Jakikolwiek napoje alkoholowe w tym czasie piło 46% uczniów z gminy Suchedniów i 47% uczniów z próby ogólnopolskiej. Uczniowie z gminy Suchedniów nieco rzadziej sięgają po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski, co wskazuje na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu. Wśród nastolatków z gminy Suchedniów typową ilością piwa wypijaną przy jednej okazji picia tego alkoholu jest poniżej 0,5 litra. Typowa ilość piwa wypijana przy jednej okazji przez uczniów z próby ogólnopolskiej również wynosi powyżej 0,5 litra do 1 litra. Uczniowie z gminy Suchedniów podczas ostatniej okazji zazwyczaj wypili nie więcej niż 200 gram zarówno wina, jednak więcej niż 300 gram wódki. Natomiast uczniowie z próby ogólnopolskiej wypijali najczęściej poniżej 100 gram wina i więcej niż 300 gram wódki.

- ✓ W przypadku uczniów z gminy Suchedniów na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, a na drugim marihuana lub haszysz. W przypadku uczniów z próby ogólnopolskiej największą popularność ma marihuana i haszysz, a zaraz za nimi ulokowały się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza. Większe rozpowszechnienie eksperymentowania z substancjami można odnotować wśród młodzieży z próby ogólnopolskiej. Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Dane zawarte w tabeli pokazują, że marihuany lub haszyszu w ciągu 12 miesięcy przed badaniem używało 16,7% uczniów z próby ogólnopolskiej, zaś żaden z uczniów z gminy Suchedniów. Ankietowani z próby ogólnopolskiej zażywali również substancje wziewne, natomiast uczniowie z gminy Suchedniów nie sięgali po nie.
- ✓ Wśród uczniów z gminy Suchedniów w zakresie następstw negatywnych na pierwszym miejscu znalazły się szkody zdrowotne (15,4%) oraz kac (15,4%), na drugim – obawa, że zrobi się coś, czego będzie się potem żałowało (7,7%), na trzecim mdłości (7,5%). Wśród konsekwencji pozytywnych najczęściej uczniów z gminy Suchedniów wymienia uczucie szczęścia (23,1%), a w dalszej kolejności – bycie bardziej przyjaznym i towarzyskim (15,4%) oraz świetną zabawę (15,4%). Żaden z badanych nie zaznaczył odpowiedzi „bardzo prawdopodobne” w przypadku: na utraty kontroli nad własnym pićiem oraz kłopotów z policją, uczucia odprężenia, zapomnienia o problemach. Porównanie częstości wyborów konsekwencji pozytywnych i negatywnych wskazuje

wyraźnie na większą popularność tych pierwszych. Innymi słowy młodzież zdaje się oczekiwać po alkoholu więcej dobrego niż złego.

- ✓ Kolejna badana kwestia dotyczyła symptomów nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype. Wśród badanych z gminy Suchedniów 15,4% badanych twierdzi, że spędza za dużo czasu w tych mediach, 30,8% jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęca na tą aktywność za dużo czasu, jednakże żaden z ankietowanych nie wskazał, że ma zły humor, jeśli nie ma dostępu do tych mediów. W próbie ogólnopolskiej analogiczne odsetki wynoszą 43,9%, 40,9% oraz 17,5%. W kwestii czasu poświęconego na gry na urządzeniach elektronicznych pytano o liczbę dni w tygodniu, w których respondent grał oraz przeciętny czas dziennie przeznaczany na gry. W obu kohortach najliczniejsze frakcje stanowili badani, którzy w ogóle nie korzystali z gier na urządzeniach elektronicznych. Wśród uczniów z gminy Suchedniów stanowili oni 61,5%, zaś wśród uczniów z próby ogólnopolskiej – 29,8%. Przez wszystkie 7 dni grało 7,7% badanych z gminy Suchedniów oraz 20,1% uczniów z próby ogólnopolskiej.
- ✓ Wśród młodzieży z gminy Suchedniów największą popularnością cieszyły się gry w karty lub kości (15,4%) oraz zakłady sportowe (15,4%). Na drugim miejscu lokują się loterie (7,7%). W te gry respondenci grali raz na miesiąc lub rzadziej. Wśród młodzieży z próby ogólnopolskiej największą popularnością również cieszyły się gry w karty lub kości (9,6%), a następnie – loterie (8,5%) oraz zakłady sportowe (7,4%). We wszystkie te gry respondenci grali najczęściej raz na miesiąc lub rzadziej. W obu kohortach najmniejszą popularnością cieszyły się automaty (odpowiednio – 0% i 5,5%).

Zasoby lokalne umożliwiające profilaktykę uzależnień

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii należy zaliczyć do zasobów umożliwiających profilaktykę i terapię uzależnień od substancji odurzających. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom gminy Suchedniów znajdują się przede wszystkim:

- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suchedniowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Punkt Konsultacyjny w Suchedniowie;
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Suchedniowie;
- Suchedniowski Ośrodek Kultury „KUŹNICA”;
- Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suchedniowie;
- Komisariat Policji w Suchedniowie;
- Placówki oświatowe z terenu gminy Suchedniów;
- Ośrodki Opieki Zdrowotnej;
- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które w swojej działalności zajmują się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suchedniów na lata 2023-2026 jest:

Prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, promocja zdrowego stylu życia, a także podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców, w celu ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Profilaktyka prowadzona będzie, odpowiednio do stopnia ryzyka, na trzech poziomach:

- profilaktyka uniwersalna - adresowana do całej niezdiagnozowanej populacji i jej podgrup (dzieci, młodzieży, dorosłych, kobiet w ciąży); jej celem jest dostarczenie każdemu wiedzy i umiejętności niezbędnych do zapobiegania problemom;
- profilaktyka selektywna - adresowana do grup zwiększonego ryzyka, które z uwagi na szczególne warunki życiowe, podlegają działaniu licznych czynników ryzyka i są bardziej zagrożone występowaniem problemów i zaburzeń (np. dzieci alkoholików, dzieci z domów dziecka, dzieci adoptowane, młodzież, która „wypadła” ze szkoły, bezdomni itp.) jej celem jest opóźnianie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych; profilaktyka selektywna jest dostosowana do specyficznych potrzeb danej grupy;
- profilaktyka wskazująca - adresowana do tych jednostek z grup ryzyka, u których występują wczesne sygnały problemów i liczne niepokojące zachowania (np. częste wagarzy, okresowe upijanie się); jej celem jest ograniczenie czasu trwania dysfunkcji; wymaga indywidualnej diagnozy i polega na redukowaniu czynników ryzyka obecnych w samej jednostce i w jej środowisku (np. rodzinnym); nie jest to jednak terapia.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych na kolejnych stronach celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Kierunki działań:

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe;
- Rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków, jak również dla osób współuzależnionych poprzez rozpropagowywanie materiałów edukacyjno-informacyjnych w środowisku lokalnym;
- Diagnozowanie problemów rodzin z uzależnieniami i organizowanie pomocy dla wszystkich jej członków;
- Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, psychologa psychiatry, radcy prawnego.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba opinii na wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- ✓ liczba inicjowanych działań w zakresie profilaktyki uzależnień,
- ✓ liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- ✓ liczba przeprowadzonych rozmów motywujących z osobami z problemem uzależnień i współuzależnienia,
- ✓ liczba ulotek folderów, plakatów,
- ✓ liczba badań/opinii.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Kierunki działań:

- Udzielanie pomocy psychologiczno-prawnej w Punkcie Konsultacyjnym oraz w Punkcie Interwencji Kryzysowej;
- Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym, w tym prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich i środowiskowych dla dzieci z rodzin zagrożonych problemem uzależnień;
- Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy osobom/rodzinom doświadczającym przemocy związanej z uzależnieniami, w tym wdrażanie procedury „Niebieskiej karty”;
- Upowszechnianie informacji dot. dostępu do działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych i ich rodzin.
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. Ścisła współpraca z Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba udzielonych porad/ konsultacji,
- ✓ liczba świetlic wiejskich oraz świetlic środowiskowych,
- ✓ liczba dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic wiejskich oraz świetlicy środowiskowej,
- ✓ liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego/ grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie GKRPA,
- ✓ liczba Niebieskich Kart,
- ✓ liczba działań informacyjnych,
- ✓ liczba rodzin korzystających ze świadczeń MGOPS z powodu uzależnień.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Kierunki działań:

- Szkolenia wychowawców, nauczycieli, pedagogów w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży;
- Realizacja psycho-edukacyjnych programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych, spektakli profilaktycznych (w tym rekomendowanych programów profilaktycznych) z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych i przemocy dla dzieci i młodzieży, a także dla ich rodziców prowadzonych na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych;
- Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, w tym dofinansowanie szkoleń, konferencji i innych;
- Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, np. ulotek, broszur, poradników, książek, plakatów i innych materiałów o tematyce profilaktycznej, w tym materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie;
- Organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego, zimowego, wycieczek, obozów wypoczynkowo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz innych form wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży;
- Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno- kulturalnych adresowanych do mieszkańców gminy Suchedniów;
- Propagowanie i udostępnienie materiałów informacyjnych, prenumerowanie czasopism i literatury fachowej z dziedziny profilaktyki i leczenia uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych;

- Dofinansowanie do organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych;
- Finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających na zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne;
- Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych oraz włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania narkomanii;
- Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz eliminowania z ruchu drogowego kierowców po użyciu środków odurzających, w tym współpraca z policją w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy (np. zakup alkomatów, narkotestów, sprzętu) i innych przedsięwzięć niezbędnych do realizacji różnych zadań związanych z profilaktyką uzależnień.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń,
- ✓ liczba uczestników szkoleń,
- ✓ liczba zrealizowanych programów i kampanii profilaktycznych,
- ✓ liczba uczestników programów i kampanii profilaktycznych,
- ✓ liczba dzieci objętych dożywianiem uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, którym zorganizowano wypoczynek,
- ✓ liczba zakupionych materiałów edukacyjnych, ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ liczba warsztatów profilaktycznych rekomendowanych,
- ✓ liczba placówek prowadzących zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i inne formy opieki,
- ✓ liczba podmiotów współpracujących,
- ✓ liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Kierunki działań:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi polegająca na wymianie informacji, wspólnych inicjatywach na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy;
- Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnoza w obszarze uzależnień;
- Wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową;
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób prowadzących zajęcia przeciwdziałające alkoholizmowi oraz innym nałogom poprzez dofinansowanie do różnego rodzaju imprez, zakupu sprzętu;
- Finansowanie specjalistycznych szkoleń dla realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba finansowanych szkoleń,
- ✓ liczba uczestników,
- ✓ liczba przeprowadzonych diagnoz,
- ✓ ilość organizacji, instytucji, które realizują zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Kierunki działań:

- Prowadzenie kontroli/ monitoringu punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży;
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy;
- Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- Inne działania podejmowane w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba kontroli/monitoringu,
- ✓ liczba interwencji,
- ✓ liczba spraw,
- ✓ liczba działań.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

VI CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania do realizacji:

- Finansowanie zatrudnienia socjalnego uzależnionym od alkoholu i/lub narkotyków po zakończonym programie psychoterapii w zakresie leczenia odwykowego.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba osób po zakończonym programie psychoterapii w zakresie leczenia odwykowego, którym sfinansowano zatrudnienie.

Okres realizacji: lata 2023- 2026

Realizacja i monitoring Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany i nadzorowany jest przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie. Partnerami w realizacji programu będą:

- Urząd Miasta i Gminy w Suchedniowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policja,
- Placówki oświatowe, inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania Programu, instytucje i organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zajmujące się promowaniem zdrowego stylu życia i profilaktyką, osoby fizyczne posiadające merytoryczne kwalifikacje.

Zadania Programu będą realizowane poprzez:

- ✓ Zlecenie zadań innym gminnym jednostkom organizacyjnym – w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- ✓ Zakupy i zlecenia zewnętrzne (konkursy ofert, zamówienia publiczne, bez stosowania ustawy prawo zamówień publicznych).

Monitoring programu będzie realizowany poprzez:

- ✓ Realizatorzy Programu składają do koordynatora programu sprawozdanie z realizacji zadań;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa Burmistrzowi Miasta i Gminy Suchedniów coroczne sprawozdanie z prac Komisji za bieżący rok;

Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

- a) Realizacja gminnego programu prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wytyczne finansowania oraz Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- b) Dysponentem środków jest Burmistrz Miasta i Gminy Suchedniów.
- c) Zadania wynikające z powyższego programu realizowane będą na bieżąco przez cały okres jego obowiązywania.

Zasady wynagradzania członków GKRPA

- 1) Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach komisji w sposób następujący:
 - a. Przewodniczący w wysokości 650,00 zł brutto,
 - b. Sekretarz w wysokości 650,00 zł brutto,
 - c. członkowie w wysokości 200,00 zł brutto.
- 2) Podstawę do wypłaty wynagrodzeń stanowi lista obecności z posiedzenia GKRPA poświadczona przez jej Przewodniczącego lub Sekretarza.
- 3) Wynagrodzenie wypłacane jest do 10 dnia każdego miesiąca, zgodnie z załączoną listą obecności z posiedzenia Komisji.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr /... /2023

Rady Miejskiej w Suchedniowie

z dnia stycznia 2023 r.

**RAMOWY PLAN REALIZACJI I FINANSOWANIA ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE SUCHEDNIÓW NA ROK 2023 r.**

Lp.	Tytuł zadania	Sposób realizacji	Adresaci przedsięwzięcia	Termin realizacji	Realizatorzy	Koszt realizacji
I.	Profilaktyka edukacyjna	1. Programy profilaktyczne. - zwalczanie alkoholizmu i przemocy	Uczniowie, nauczyciele, rodzice	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	8 000,00 zł
		2. Programy profilaktyczne –zwalczanie przemocy poprzez wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców	Rodzice	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	4 000,00 zł
		3. Zwalczanie uzależnień behawioralnych	Uczniowie, nauczyciele, rodzice	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	5 000,00 zł
		4. Dofinansowanie udziału dzieci w zajęciach, obozach i programach terapeutycznych.	Uczniowie miejscowych szkół	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	20 000,00 zł
		5. Zakup publikacji i materiałów wspierających działania profilaktyczne	Członkowie GKRPA, uczniowie, nauczyciele, rodzice	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	4.000,00 zł

		6. Programy profilaktyczne – zwalczanie narkomanii	Uczniowie, nauczyciele, rodzice	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	2 000,00 zł
II.	Zwiększenie dostępności pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, oraz zagrożonym uzależnieniem.	Punkt Konsultacyjny - Wynagrodzenie terapeuty	Osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie ich rodzin	Rok 2023	GKRPA	4 200,00 zł
III.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z dala od uzależnień.	1. Świetlice Środowiskowe 2. Organizowanie zajęć sportowych wynikających ze szkolnych Programów Profilaktycznych	Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych Uczniowie miejscowych szkół, głównie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Rok 2023 Rok 2023	Według zgłoszonych ofert Szkoly z terenu miasta i Gminy	75 000,00 zł 12 000,00 zł
		3. Organizacja imprez dla dzieci, młodzieży i społeczności lokalnej na terenie gminy	Mieszkańcy Gminy	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert/ Gmina Suchedniów	20 000,00 zł
IV.	Zadania wynikające z działalności Gminnej Komisji	1. Wynagrodzenie członków Komisji 2. Zakup materiałów, sprzętu i wyposażenia dla potrzeb Komisji	GKRPA GKRPA	Rok 2023 Rok 2023	GKRPA GKRPA	29 400,00 zł 2 440,00 zł

	Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych	3. Szkolenia dla członków GKRPA	GKRPA	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	14 000,00 zł
V.	Inne zadania wynikające z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii	Diagnozowanie osób uzależnionych	Osoby podlegające leczeniu przymusowemu	Rok 2023	Biegli sądowi	5 000,00 zł
VI.	Przeciwdziałanie przemocy	Zapewnienie wsparcia rodzinom zagrożonym przemocą, poprzez utworzenie Punktu Interwencji Kryzysowej a) Wynagrodzenie osoby prowadzącej	Rodziny dotknięte problemem przemocy	Rok 2023	Według zgłoszonych ofert	12 960,00 zł
VII.	Upowszechnianie informacji i wiedzy na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych i na temat czynników chroniących	Programy psychoedukacyjne skierowane do rodziców.	Rodzice	Rok 2023	Dyrektorzy szkół/ GKRPA	1 000,00 zł
VIII.	Realizacja programów profilaktycznych wśród młodzieży	1. Programy profilaktyczne dotyczące używek oraz inne mające na celu wzrost świadomości w zakresie występujących zagrożeń 2. Apele profilaktyczne przygotowywane przez młodzież	Uczniowie miejscowych szkół	Rok 2023	Dyrektorzy szkół, pedagogzy szkolni, GKRPA	3 000,00 zł
RAZEM						222 000,00 zł